

ГДАНСЬК

Легенда зі смаком...

„Найкраща традиційна польська кухня та місцеві напої в місті,„

Długie Pobrzeże 11
80-888 Gdansk
тел +48 58 380 11 11
info@gdanskibowke.com
www.gdanskibowke.com

GDAŃSK POMORSKIE
culinary PRESTIGE

tripadvisor

VISIT
GDANSK | Gdańska
Organizacja
Turystyczna

ЗМІСТ

- 4 24 години у Гданську
- 6 24 години у Гданську – по-іншому
- 9 Історія міста
- 11 «Солідарність»
- 13 Культура
- 15 Найважливіші фестивалі та культурні заходи
- 21 Бурштин
- 24 Кухня по-гданськи
- 26 Гданськ по-сімейному
- 28 Покупки
- 30 По Гданську на велосипеді
- 32 Мистецький маршрут
- 35 Стежки високо над рівнем
- 37 Маршрут «Солідарності»
- 40 Надморський (велосипедний) маршрут
- 42 Історичний маршрут
- 47 Молодіжний (велосипедний) маршрут
- 49 Маршрутом природи

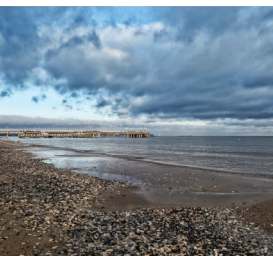

24 години у Гданську

9⁰⁰

Пляжування у Бжезьно

Небагато міст у світі можуть так само як Гданськ з гордістю похвалитися такими красивими піщаними пляжами. Сюди варто завітати хоча б на трішки, щоб погрітися у променях сонця та наповнити легені дорогоцінним йодом, на який так багатий морський бриз. Біля пляжу чимало рибних ресторанів, а в морську стихію веде ідеальний для прогулянок протяжний дерев'яний пірс.

12⁰⁰

Годинники звіряємо під морським маяком у Новому Порті

Рівно о 12.00, 14.00, 16.00 і 18.00 зі щогли на вершині старовинної цегляної вежі морського маяка «спускається» куля часу. Колись вона слугувала капітанам морських суден для регулювання навігаційних інструментів. Нині – це лишень туристична атракція, але варто зайти у приміщення маяка: з відкритої галереї на його вершині відкриваються прекрасні краєвиди гирла Вісли та Вестерплатте.

13⁰⁰

Переправа водним трамваєм Ф5 до Вестерплатте і Фортці Віслоуйсьце

Новий Порт та околиці колишнього місця впадіння Вісли до Гданської затоки насичені атракціями. Гріх було б їх оминати під час екскурсії, тому влітку варто від морського маяка переправитись водним трамваєм Ф5 до Вестерплатте, де розпочалася Друга світова війна, а також до Фортці Віслоуйсьце (Вейксельмюнде), надзвичайно цікавої пам'ятки фортифікаційного зодчества.

16⁰⁰

Обід над Мотлавою та прогулянка Королівським трактом
Кулінарні смаки Гданська найкраще можна пізнати на Довгому Узбережжі (польською: вул. Длугіє Побжеже) – в одному з ресторанів місцевої кухні. Це серце колишнього порту. Впродовж століть моряки після довгого плавання сходили тут на берег і свої перші кроки скеровували до найближчих таверн, аби нарешті насолодитися делікатесами, про які вони мріяли перетинаючи морські простори Балтики. Традиції збереглися: на Довгому Узбережжі готують просто першокласно. Скуштувавши обід варто піти на прогулянку, аби побачити найважливіші пам'ятки Головного Міста (польською: Глунве Място). Через Зелені ворота (польськ.: Зельона Брама) слід вийти на Довгий ринок (Длугі targ), де око милуватимуть Головна міська Ратуша, Двір Артуса та Фонтан Нептуна.

→ 18⁰⁰

Кава в одній із багатьох традиційних кондитерських

Кондитерські і кав'ярні Гданська впродовж багатьох століть мають дуже добру славу. Можливо тому, що тут у традиції розпочинати споживання їжі з чогось солоднього. Обов'язково варто спробувати місцеві імбирні пряники (власна назва «пернікі»). Вони твердіші від знаменитих торунських, але не менш ароматні.

20⁰⁰

Візит на історичну Площу Солідарності

До зведеного тут Пам'ятника Полеглим кораблебудівникам мешканці Гданська приходять у важливі історичні моменти, а три хрести з якорями нагадують, що саме робітничий протест на Гданському суднобудівному призвів до створення «Солідарності». Неподалік височіє сучасна будівля Європейського центру Солідарності та свідок тих історичних подій – Ворота № 2.

→ 22⁰⁰

Розваги у клубі на території колишньої судноверфі

Найновіша атракція міста. Донедавна Гданська судноверф була «містом у місті» – з власним транспортом та системою вулиць між виробничими цехами. Тепер до опустілих будівель в'їжджають нові мешканці. Постають лофти та індустріальні клуби, завдяки яким у колишніх заводських приміщеннях до світання лунає музика.

24 години у Гданську *по-іншому*

9⁰⁰

Пляж. Собешевський острів. У пошуках бурштину або на заняття джогінгом

Ранок на пляжі – це найкращий час, щоб прогулятися у пошуках бурштину, викинутого хвилями на берег протягом ночі. Район міста Собешевський острів має найбільший незайманий пляж у Гданську. Увага! Під час ранкового візиту на пляжі можна зустріти тюленів.

→ 12⁰⁰

Відвідини Європейського центру Солідарності

Будинок на Площі Солідарності збудований у стилі, який підкреслює суднобудівні традиції, але його інтер'єр виконаний у сучасних традиціях. Обов'язково варто відвідати постійно діючу експозицію, яка ілюструє наш шлях від «глибокого» соціалізму до свободи і незалежності. Адже більшість найважливіших подій, з ним пов'язаних, відбувалися власне на території Гданського суднобудівного заводу.

15⁰⁰

Ковток мистецтва у Національному Музеї

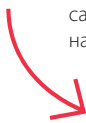
З'ївши швидко ланч варто подбати про їжу духовну. Фантастичний і єдиний у своєму роді триптих «Страшний Суд» Ганса Мемлінга побачимо на другому (польський перший) поверсі. Але сюди варто завітати хоча б для того, щоб насититись кольорами в галереї голландського мистецтва або заглибитись у роздуми над деталями естампів Альбрехта Дюрера (про збільшувальне скло і спеціальні ліхтарики попросить працівників музею у кабінеті мініатюр).

1700

Бурштинові покупки на Маріацькій

В тому наскільки сильно покращує настрій бурштин, а також шляхом іонізації повітря з користю впливає на наше здоров'я, найкраще зуміють переконати нас торговці на вулиці Маріацькій. На невеличкому відрізку між річкою Мотлавою та Костелом Пресвятої Діви Марії (Маріацький костел) можна подивитися (та купити) бурштин у найрізноманітнішій формі. Від натуральних самородків медового кольору по красиво відшліфовані прикраси у золотих та срібних оправках. Тут можна придбати неповторну біжутерію або ж отримати натхнення до самостійних інтенсивних пошуків «балтійського золота» на гданських пляжах.

1900

Спектакль або концерт у Шекспірівському Театрі

Після вечери в одному з чарівних пабів на Довгому Узбережжі або на Шафарні, на другому березі Мотлави, варто відвідати Гданський Шекспірівський Театр. Театр, збудований згідно найкращих зразків Єлизаветинської епохи, нині є гордістю міста. Над глядацькою залою – розсувний дах, який відкривається (а у випадку дощової погоди – закривається) всього лиш за три хвилини. Переглядаючи вистави на підставі творів Шекспіра можна подумки перенестися в Англію XVI століття, коли акторів, які ставили геніальні драми, освітлювали промені сонця.

Історія міста

Нинішній Гданськ – це європейське місто з динамічним розвитком, в якому відчувається позитивна енергія. Сліди минулого посилюють у мешканців почуття спадкоємності поколінь, які упродовж вже понад тисячу років проживають тут, біля місця впадіння у Балтійське море найбільшої польської ріки. Ціною за розташування на перехресті культур, країн і традицій є складна історія. В останньому тисячолітті Гданськ неодноразово переживав трансформації. Від самого початку місто прив'язане до польської пуповини Вісли, яка була найважливішою торговельною артерією. Його охоче відвідували польські королі, починаючи з Казимира IV Ягеллончика, який у середині XV століття надав місцевим міщанам численні привілеї. Гданськ став найбільшим за числом мешканців містом, а водночас вікном у світ для Речі Посполитої, яка у цьому регіоні мусила конкурувати з Державою Тевтонського ордену (згодом німецькою Пруссією), Швецією та Росією.

Археологи натрапили на сліди, які свідчать про те, що рибацьке поселення над Мотлавою існувало вже у VII ст. Згодом тут постало давнє місто, включене до складу Польщі після переможних походів Болеслава III Кривоустого у XII столітті. У 1308 році місто захопили Хрестоносці, які володарювали тут до 1454 року, коли Гданськ офіційно повернувся до лона Польської Корони. У період Поділів Речі Посполитої місто дісталось Пруссії (а згодом об'єднаній Німеччині). У міжвоєнне двадцятиліття (1919 – 1939 рр.) Гданськ, на підставі Версальського мирного договору, мав статус Вільного Міста, яке, однак, з господарської та політичної точок зору, залишалося під впливом Німеччини. Офіційно однією з причин вибуху Другої світової війни було прагнення приєднати місто до Третього Рейху. Це тут 1 вересня 1939 року прозвучали перші постріли війни, яка у березні 1945 року принесла місту знищення. У історичному центрі міста (званому Середмістям) було знищено

близько 90 відсотків старої забудови. Після війни Гданськ був приєднаний до Польщі та відбудований. Це тут у серпні 1980 року постала Незалежна самоврядна профспілка «Солідарність» – перша незалежна від влади самоврядна профспілка (а одночасно суспільний рух) у країнах соціалістичного табору.

Гданськ завжди був мультикультурним містом. Кашубські рибачки і польська шляхта перемішалися з німецькими купцями і ремісниками з міста Любек. Додатковим доповненням цієї мішанини стали також осадники з Шотландії та скандинавські моряки, яких сюди пригнали північні вітри. У період середньовіччя Гданськ (разом із Торунем) належав до Ганзейської унії – союзу міст, які об'єднувала спільна історія та економіка. Проте своє Золоте Століття місто пережило разом із Річчю Посполитою у XVI і XVII століттях. Найбільшою катастрофою для міста, безсумнівно, стала Друга світова війна. У квітні 1945 року центр Гданська не відрізнявся, якщо порівнювати масштаби руйнувань, від історичного центру (Середмістя) Варшави. У результаті рішень, прийнятих країнами-переможницями у війні, з міста примусово виселили мешканців німецької національності, а на їх місце поселилися нові, серед яких часто-густо були й ті, хто не з власної волі був змушений залишати колишні польські Східні кресли. Нові мешканці принесли з собою свої звичаї, але проживши тут три покоління, вони вважають Гданськ своїм містом та почуваються частиною його історії.

«Солідарність»

Невипадково саме у Гданську зародився рух, який розпочав демонтаж комуністичної системи на схід від «Залізної завіси». Як багаті купецькі традиції, так і значно більша відкритість на світ портового міста мали вплив на те, що соціалізм не вкоренився тут надто міцно. Як це не парадоксально, але саме протести робітників від імені яких комуністи нібито реалізували свою владу, призвели до того, що власті були змушені піти на поступки під тиском хвилі страйків. У грудні 1970 року, після підвищення цін, кораблебудівники вийшли на площу навпроти Воріт № 2. Міліція і військо відкрили вогонь. Були вбиті, пролилась кров. Криваве придушення протесту робітників на Узбережжі набуло широкого розголосу по всій Польщі і призвело до змін у керівництві комуністичної партії. Водночас воно також сприяло тому, що викристалізувались робітничі лідери, котрі десятима роками пізніше, в ході чергових страйків (у серпні 1980 року) розуміли, що змін можна добитися лише спільними зусиллями, стоячи пліч-о-пліч з робітниками протестуючих заводів і фабрик по всій Польщі. Оригінальні дерев'яні дошки, з виписаною від руки 21 вимогою страйкарів-кораблебудівників, можемо побачити на експозиції в Європейському центрі Солідарності. Найважливішою була вимога щодо надання дозволу на створення по всіх підприємствах Незалежної самоврядної профспілки, яка, в ході серпневих страйків, отримала назву «Солідарність». Державні власті не відважились на силове придушення протестів. Натомість намагались розбити єдність страйкарів, погоджуючись на виконання економічних вимог лише на деяких підприємствах. Однак, рішучість лідерів страйку на Гданському суднобудівному заводі, підтриманих радниками, перш за все з числа пов'язаних із опозиційним середовищем Комітету захисту робітників, спричинила, що страйки продовжувались аж до підписання властями договору, що відбулося в останній день серпня 1980

року. Лідер страйку на Гданській судноверфі, електрик Лех Валенса, невдовзі став лідером «Солідарності», яка формально була профспілкою, але швидко переродилася у понад десятимільйонний суспільно-політичний рух, який став добиватися демократизації Польської народної республіки (ПНР). Комуністична система почала розвалюватися. Період, що настав після створення незалежної профспілки, назвали «карнавалом Солідарності»: з огляду на ентузіазм людей, які повірили, що соціалістичну реальність можна змінити мирним шляхом. Запровадження першим секретарем комуністичної партії (ПОРП) генералом Войцехом Ярузельським воєнного стану 13 грудня 1981 року затримало час змін. Лідерів «Солідарності» було інтерновано. Упродовж понад семи років Польща перебувала в ізоляції, а заборонена Незалежна самоврядна профспілка «Солідарність» перейшла у підпілля. Чергові страйки на Гданському суднобудівному заводі вибухнули у 1988 році. Власті знову були змушені піти на поступки. Розпочалися переговори «Круглого столу», результатом яких стало проведення перших частково вільних виборів у червні 1989 року, постанови уряду за участі представників «Солідарності» та зміни державного устрою.

Культура

Культурне життя у Гданську процвітає. Небагато міст у Польщі, які можуть рівнятися з ним своєю пропозицією заходів для любителів мистецтва. З 1950 року на алеї Перемоги 15 (польськ. Ал. Звиценства) діє Балтійська опера – одна із найбільш престижних польських сцен. Балтійська філармонія була створена вже у 1945 році, а з 2005 року має своє місцезнаходження на острові Олов'янка, майже навпроти відомого Гданського «Журавля». Концерти відбуваються у досконалому з акустичної точки зору залі на тисячу глядацьких місць. Музику найвищого рівня можна послухати також у кафедральному соборі в Оливі. Серед театрів найбільшою популярністю користується Театр Узбережжя (польською Театр Вибжеже, вул. Святого Духа, 2) та нововідкритий Гданський Шекспірівський театр (вул. Богуславського, 1), який є єдиним польським театром у Єлизаветинському стилі.

Багато цікавих подій відбувається також на сценах гданських клубних закладів. Місто пишається тим, що саме тут відбувалися перші у Польщі концерти Біг-біт. Грали також джаз. А нині цікаві концерти відбуваються, наприклад, у Клубі Жак, Старому Манежі (Гарнізон Культури) або в індустріальних приміщеннях клубів на території колишнього суднобудівного заводу. Натомість найбільші світові зірки виступають на Стадіоні Енерга-Гданськ і в Ерго Арені. Любителі мистецтва не можуть пройти мимо Музею Гданська та Національного музею (вул. Торунська, 1), де виставлено в експозиції геніальне середньовічне полотно Ганса Мемлінга «Страшний Суд». Любителі живопису XIX і XX століть та польської скульптури не можуть оминати вул. Цистерціанців, 18, де у колишньому Палаці абатів в Оливі знаходиться музей з цікавою колекцією картин Яцека Мальчевського і Ольги Бознанської. Натомість сучасну історію можна пізнати на виставці у Європейському центрі Солідарності. Не можна не згадати також про прекрасно обладнаний Національний морський музей (вул. Олов'янка, 9-13).

Найважливіші фестивалі та культурні заходи

Ярмарок Святого Домініка

Проводиться з 1260 року наприкінці липня – на початку серпня. Триває три тижні. Свій крам виставляють на продаж ремісники, продавці виробів рукоділля, а також ювеліри, колекціонери та хобісти. На ярмарок останнім часом приїжджає близько п'яти мільйонів відвідувачів. Його атракцією є також численні концерти, мистецькі виступи та інсценізації.

Ґданський Шекспірівський фестиваль

Відбувається в серпні у Ґданському Шекспірівському театрі. Театральні трупи з усього світу змагаються за отримання нагороди – статуетки Золотого Йоріка. Театральні виступи супроводжуються цілою низкою різноманітних культурних заходів, зустрічей з авторами. Проходить також Літня шекспірівська академія – цикл навчальних майстер-класів для учнів і студентів.

Ґданський музичний фестиваль

Щорічно у квітні директор-розпорядник Фестивалю, обраний раніше з числа відомих музикантів-віртуозів, запрошує оркестри та артистів на цикл концертів, які проходять згідно опрацьованого ним сценарію.

Міжнародний Моцартівський фестиваль «Моцартіана»

У затишних приміщеннях Дому Упгаєна, на відкритій сценці в Оливському парку, а також в кафедральному соборі Оливи, проходить Моцартівський фестиваль, який організовує у серпні Польський камерний хор.

«Solidarity of Arts»

Різноманітні мистецькі заходи: концерти, оперні і театральні постановки, фільми та виставки. Президент міста Гданська нагороджує митців «Нептунами» за особливі мистецькі досягнення та промоцію міста. Захід проходить у серпні.

Міжнародний фестиваль органної музики в Оливі

Найстарший польський органний фестиваль, який з 1957 року /у липневі і серпневі вечори по вівторках та п'ятницях/ проводиться в кафедральному соборі Пресвятої Трійці, Пресвятої Діви Марії (Маріацький) і Святого Бернарда у Гданську-Оливі. Організатором заходу виступає Балтійська філармонія і Поморське товариство «Musica Sacra».

Музика в пам'ятках Старого Гданська

Влітку митці, пов'язані з Балтійською філармонією, представляють шедеври класичної музики і фільмової музики у приміщеннях, що є історично-архітектурними пам'ятками. Перш за все, у гданських костелах, але також у музеях, розташованих в міщанських салонах та залах Ратуші.

Голдбергівський Фестиваль

Його ідея полягає у представленні цікавих творів старовинної музики на інструментах тієї епохи, коли вони були написані. Назва фестивалю пов'язана з іменем народженого у Гданську Йоганна Готтліба Голдберга, клавесиніста і учня Йоганна Себастьяна Баха, який першим виконав один із найбільш відомих творів Баха – Голдберг-варіації. Фестиваль відбувається наприкінці серпня – на початку вересня.

Гданські джазові ночі

Проходять у серпні, у Лісовому театрі, розташованому в районі міста, що називається Гданськ-Вжещ. В рамках цього щорічного фестивалю просувають молодих артистів та влаштовують концерти-бенефіси авторів, пов'язаних з Гданською музичною сценою.

Фестиваль «Джаз Янтар»

Один із найстаріших джазових фестивалів у Польщі. Його історія почалася у сімдесятих роках ХХ століття. Навесні та восени в Клубі «Жак» відбувається цикл концертів світових зірок джазу, а також молодих артистів Гданської музичної академії.

Міжнародний Фестиваль плернерних та вуличних театрів «Фета» (FETA)

Проходить у липні. Його організатором виступає «Гданський архіпелаг культури». Театральні постановки відбуваються у різних районах міста і активізують місцеву громаду. Це один із найкращих у світі фестивалів вуличних театрів, який щорічно притягує величезну кількість вірних фанів та нових глядачів.

Зліт вітрильних суден «Baltic Sail»

На початку літа у Гданську відбувається міжнародний зліт вітрильників, поєднаний з фестивалем, що популяризує морські традиції міста. Регати і паради супроводжують морські пісні – шанти, покази феєрверків, інсценізації морських битв та зустрічі з матросами вітрильників.

Фестиваль Сієста

Популярна музична програма Третьої програми (званої Трійкою) польського радіо має навесні свою едицію у Гданську. Наживо можна послухати артистів, котрі виконують твори світової музики та Етно джаз. Директором фестивалю є Марцін Кудриньські – мандрівник і ведучий радіопрограм.

Актус Хуманус

Міжнародний фестиваль старовинної музики, що проводиться в історичних приміщеннях гданських костелів і представницьких залах Двору Артуса. Концерти світових зірок, інтерпретаторів музики, перш за все XVI і XVII століть, яку досить часто виконують на інструментах тих часів.

Різдвяний ярмарок

Упродовж трьох тижнів грудня напередодні Різдвяних Свят гданський Вугільний ринок (польською Targ Węgłowy) перетворюється на різдвяний ярмарок. На торгових ятках можна купити святкові подарунки, ялинки, вироби народного рукоділля. Фестиваль супроводжує музика, тепла їжа, безліч атракцій для дітей та ковзанка.

Бурштин

Слов'яни називали його янтарем та вважали, що це перетворені у камінь жовтогарячі сльози богині Юрате, яка була покарана своїм чоловіком – богом грози, грому і блискавки Перуном – за невірність. Греки відкрили та описали його магнітні властивості – коли його потерти шматком сукна він притягує обрізки тканин. З часів стародавнього світу по сьогоднішній день цінують його красу і лікувальні властивості. На Балтійському узбережжі він виступає у одній із найчистіших форм.

Бурштин – це викопна природна органічна сполука (скам'яніла смола хвойних дерев – живиця), що постала 40-50 мільйонів років тому. Науковці не можуть дійти згоди щодо того, які саме процеси тоді спричинили те, що живиця поплинула в такій великій кількості, часто «вбираючи в себе» фрагменти рослин, комах, ба, навіть невеличких хребетних. Так звані інклюзії – це найбільш ціновані зразки бурштину, а Гданський музей бурштину може похвалитися наявністю у його фондах застиглої в живиці ящірки. На вулиці Віта Ствоша № 59 у приміщенні Гданського університету знаходиться Музей інклюзій (вкраплень) в бурштині: тут зібрано 5 320 шматків бурштину з 13 569 інклюзіями. Це одна із найбільших у світі колекцій, яка майже повністю зібрана завдяки дарам колекціонерів та ентузіастів.

Шматки бурштину можна знайти на пляжах Гданської Затоки, на Віслинській косі та на півострові Гель, особливо після зимових штормів, коли сильно збурене море вимиває їх зі свого дна.

Впродовж століть бурштин використовують в медицині. Насичуючи повітря від'ємними іонами (іонізуючи його) бурштин позитивно впливає на наше самопочуття. Миколай Коперник (за освітою також лікар) прописував своїм пацієнтам порошок із

бурштину при серцевих захворюваннях. У ХХ столітті загально визнаний лікар-травник і промоутер натуральної медицини римо-католицький священник отець Клімушко, рекомендував бурштинову настоянку для зміцнення організму. У період середньовіччя бурштиною ошуркою кадили в помешканнях, де раніше перебували хворі на чуму. За його допомогою дезінфікували рани.

Нині бурштин повсюдно використовується у сучасній косметології, для виробництва кремів, кремів для пілінгу та шампунів.

Однак, тим що викликає справжню людську пристрасть, є краса «балтійського золота». Невипадково перший торговельний шлях, що пролягав через Польщу, називали «бурштиновим». З бурштину вирізали амулети, його оправляли золотом, сріблом і слоною кістю. З нього виготовляли зерна молитовних вервиць/чоток, розп'яття та перстні. У ХІХ столітті модними були бурштинові люльки і мундштуки для сигарет (вважалося, що таким чином нейтралізується шкідливий вплив нікотину). Легендою стала Бурштинова Кімната, виконана гданськими бурштинниками для пруського короля Фрідріха І, згодом подарована цареві Петрові Великому, а в період Другої світової війни пограбована німцями й переховувана у Кролевці/нині Калінінград/. Схована від наступаючої Червоної Армії, Бурштинова Кімната так і не була знайдена.

Кухня по-гданські

Гданська кухня належить до особливих прикладів регіональної кулінарії Польщі. Це спричинено як географічним розташуванням, так і традиціями багатонаціонального, портового міста, в якому кожна нація вносила свої кулінарні уподобання та смаки. Перш за все, однак, гданьчани завжди дуже серйозно підходили до їжі. У старих, міщанських домах (їх приклади можемо побачити на вулиці Маріацькій), над тротуаром знімались кам'яні підвищення /сходові площадки/, на які у літні дні виставляли столи, щоби зівачи могли захоплюватися багатством купецького застілля. В основі здорової гданської дієти, звичайно, була риба. Як балтійська, так і річкова, яку ловили у Віслі. Взимку тріска і лосось, а влітку – камбала і судак. Королем столу (особливо у бідніших домогосподарствах) був оселедець. Найбільш охоче його споживали приготовленим «по-кашубськи» – у кисло-солодкому соусі-маринаді. Донині у гданських ресторанах варто запитувати про закуски і, коли Вам запропонують скуштувати оселедця,

радимо не відмовлятися. Хоча типовий гданський прийом їжі починається з солодкого торта або імбирного пряника. Це пам'ятка про середньовічних переселенців з міста Любек. Німецьке походження мають також марципани, які виробляють у Гданську. Зате автохтонними є кашубські полуниці, найсмачніші у всій Польщі, які включено до євросоюзівського списку продуктів із захищеним географічним зазначенням (PGI). Поморські ліси завше славилися великою кількістю сарн і диких кабанів, тому дичина мала своє постійне місце на столах гданських міщан. З м'яса птиці найохочіше тут споживали качатину та гусятину. Запивали це все славнозвісним гданським пивом із однієї з місцевих броварень. Броварники користувались величезною повагою і вони були в стані забезпечити добру освіту своїм дітям. Це використав також син одного із найзнаменитіших гданських броварників – Ян Гевелій, який, завдяки успішному бізнесові, отриманому у спадок від батька, міг присвятити себе публічним справам (був міським ратманом) і своїй пасії – астрономії. Кожний прийом їжі у Гданську закінчувався келишком Гольдвассера – настояного на травах міцного лікеру з пелюстками 22-каратового золота або ялівцевої Махандель, яку подавали із сливкою «на шпажці».

Гданськ по-сімейному

Топ шість Гданських атракцій для усієї сім'ї

1

Гданський Зоопарк: вул. Карвєньска, 3

Один із найкращих зоопарків у Польщі. Розташування об'єкту на розмаїтій за ландшафтом території дає відвідувачам можливість ближче знайомитись з природою і насолоджуватися огляданням багатьох видів тварин, що знаходяться під загрозою зникнення, тож у природному середовищі зустріти їх можна нечасто (наприклад, карликовий бегемот). Улюбленцями гданьчан є леви, які живуть у спеціально збудованому левиному вольєрі. Це не лише прив'язка до символу міста, але й гордість мешканців. Цікавою ініціативою є «малий зоопарк», де діти можуть не лише побачити, а й погладити, а подекуди навіть і погодувати деяких спокійних звірів безпечних видів.

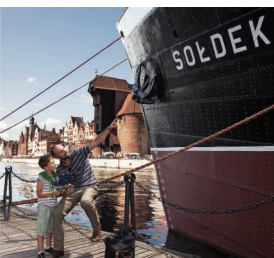
2

«Гевеліанум»: вул. Градова, 6

Інтерактивний музей науки, який допомагає молодим людям зрозуміти фізику, математику, історію, біологію, але, перш за все, астрономію. Центр науки розташований неподалік від Головного вокзалу, на території Культурного парку міської фортифікації «Гданська фортеця».

3

Національний морський музей: вул. Олов'янка, 9-13

Чотири об'єкти, що знаходяться по обидва боки Мотлави, навпроти Гданського «Журавля». Прекрасна секція інтерактивних ігор для дітей, що дозволяє зрозуміти принципи мореплавання, значення морських течій, особливості роботи портів та будівництва кораблів.

4 Прибережні пляжі

Гданськ має кілька пляжів під охороною, які мають прекрасне сполучення з центром міста. Найстарішим морським курортом на всьому Узбережжі є Бжезньо. Тут, при санаторії приймали «морські ванни» ще на початку XIX століття. Зі свого боку пляжі у Єліткові мають дуже добру інфраструктуру. Тут багато рибних яток-смажалень, ресторанів і таверн. Пляж Гданськ-Стоги славиться своїми танцювальними заходами. Упродовж дня загоряють пляжники, а вечорами вирує життя в навколишніх клубах. Найбільш незаймані пляжі на Собешевському острові. Тут можна відпочити від натовгу і метушні, знайти викинутий морем на берег бурштин, поспостерігати за птахами і балтійськими тюленями.

5

Національний центр вітрильного спорту в Західних Гірках: вул. Стоги, 20

Тут можна зробити свої перші кроки на шляху до отримання звання «морського вовка». Науку мореплавання слід починати вже з семирічного віку. На вітрильних човнах «Оптиміст» діти навчаються виконувати маневри і ловити вітер у вітрила, плаваючи під пильним наглядом інструктора спокійними течіями одного із рукавів гирла Вісли – Вісла Смяла. В цей час дорослі можуть взяти у чартер великий човен або ж послухати морських оповідань у таверні.

6 Площа Солідарності

Три хрести, що височіють над Воротами № 2 місцевої судноверфі – це один із символів Гданська. Пам'ятник полеглим кораблебудівникам – це лише один із фрагментів Площі Солідарності. Поряд височіє будівля Європейського центру Солідарності (ЄЦС), фасад якого покритий ржавою кортєнівською листовою сталлю, що застосовується у суднобудуванні. Частину першого поверху (польський нульовий поверх або партер) займає Відділ дитячих ігор. Поки наймолодші малюки зайняті освітніми та розвиваючими (вправність) іграми під наглядом вихователек-працівниць ЄЦС, старші можуть разом із батьками відвідати виставку, щоби дізнатися більше про «Солідарність» – профспілку і суспільний рух, який змінив Польщу і Європу.

Покупки

Упродовж століть Гданськ жив за рахунок торгівлі. Він був вікном Речі Посполитої у світ, а в Західну Європу експортував польське зерно, мед, деревину, а також гданське пиво. Серпневі Ярмарки Св. Домініка були нагодою для зустрічей Сходу із Заходом. Проте роль Гданська не обмежувалась лише посередництвом у торговельних контактах. Ніхто не уявляв собі виїзду звідси без бурштинової біжутерії. Гданські ювеліри вважалися незрівнянними майстрами обробки «балтійського золота». Це вони створили найбільший в історії витвір, виконаний з цього матеріалу – славнозвісну Бурштинову Кімнату. Меблі з бурштину, які можна було виготовити, у повсякденному використанні були мало практичними. Набагато більшою міцністю славилися солідні дубові гданські меблі. Особливо цінувалися великі шафи і скрині для приданого з багатим оздобленням. Нині за бурштиною біжутерією найкраще вдатися на вулиці Длугу, Длугі Тарг, Длуге Побжеже та Маріацьку, які називають Бурштиною п'ятою авеню.

Нині, як і століття тому, оригінальні сувеніри й надалі можна купити на Ярмарку Святого Домініка. Проте на карті Гданська з'явилися й нові адреси з оригінальними гаджетами. В мікрорайоні Гарнізон у районі Вжещ знаходиться дизайнерський магазин «Мистецтво вибору», а у ньому керамічні кружки з мотивами кранів судноверфі або сумки з надрукованими малюнками із зображеннями гданських пам'яток історії, культури та архітектури. В бутиках Головного Міста варто пошукати продуктів з логотипом Глиняна Курка. Зображені у стилі коміксів «Журавель» чи Фонтан Нептуна з'явилися на футболках, кружках і рушничках. Оригінальні сувеніри знайдемо також у бутику «Гданська Шафа» по вулиці Гарбари № 14/1. І це лише вершина айсберга. Гданьчани вміють перетворити у мистецтво навіть споживання пива. Місцеві традиції пивоваріння зможемо оцінити для прикладу у пивбарі «Пастка» (мовою оригіналу «Пулапка») по вулиці Страганьська № 2, де знайдемо виключно пиво та сидр виробництва малих місцевих броварень, а власники-любители потраплять годинами розповідати гостям-відвідувачам про методи пивоваріння. Досконалыми напоями на хмелю можемо насолоджуватися також у Броварні готелю «Гданськ» (вул. Шафарня, 9), у пивбарі «PG4» в Готелі «Централ» та у «Пивниці Райців».

По Гданську на велосипеді

кілька сотень кілометрів велосипедних маршрутів – це абсолютний рекорд для Польщі. Гданськ послідовно робить ставку на екологію та підтримує заходи шкіл і підприємств/установ/організацій, спрямовані на те, щоб заохотити людей вийти з-за керма автомобіля та сісти на двоколісні легкі односліди. Гданьчани все більш охоче їздять велосипедами починаючи з дитячих років. У деяких школах аж 70% учнів приїжджають цим «видом транспорту» на заняття. Для туристів велосипед – це прекрасний транспортний засіб, зокрема на рекреаційних теренах на морському узбережжі. Велосипедом найзручніше потрапити до Фортеці Віслоуйсьце або ж на Вестерплатте.

Велосипедною доріжкою по бульварах Бжезьно доїдемо на пляж і далі, у напрямку міста Сопот. З центральної частини міста (Середмістя) велосипедом через райони Вжещ і Заспа можемо проїхати аж до Пшиможа і Жабянки. Велосипедом доїдемо також до кафедрального собору в Оливі та до зоопарку. Уздовж головних шляхів сполучення велосипедні доріжки прекрасно виконані технологічно (зі спеціально зміцненого асфальту) та широкі, щоби велосипедисти, які їдуть у різних напрямках, могли без проблем розминутися. У Міськвиконкомі та пунктах Туристичної інформації (логотип: IT) можна отримати безкоштовну карту-схему велосипедних доріжок, яка доступна також в електронній версії на сайті www.rowerowygdanek.pl. Ця карта-схема може стати у пригоді не лише велосипедистам, а й просто любителям здорового способу життя. На ній помічені також тренажерні зали на свіжому повітрі, які можуть допомогти у плануванні маршрутів для занять джогінгом. Велосипеди можна отримати в одному з кільканадцяти пунктів прокату або ж запитати про їх наявність у готелі чи пансіонаті.

Мистецький маршрут

Гданьчани впродовж століть цінували та підтримували митців і мистецтво. Сама природа подарувала їм цінне «золото Балтики» і вони старанно використовують цей дар й донині. Проте артизм тут можна знайти повсюдно.

Ратуша Старого Міста: вул. Коженна, 33/35

Будинок періоду Пізнього Ренесансу здано в експлуатацію у 1595 році. Тут відбувалися засідання міської ради та судові засідання. В середині XVII століття одним із радних/ратманів став астроном Ян Гевелій, який проживав на цій же вулиці (його пам'ятник стоїть неподалік від ратуші). Нині можна відвідати відтворений Кабінет Бургомистра, багато оздоблені Сіни та Велику «Міщанську» Залу. У будівлі Ратуші має своє місцезнаходження Надбалтійський центр культури. У підвалах знаходиться ресторан і пивний бар, а на першому поверсі – книгарня і галерея.

Центр Святого Яна: вул. Сьвентоянська, 50

Надбалтійський центр культури – самоврядна інституція, яка разом із Гданською архієпископською курією створила центр культури у відбудованому, готичному костелі Св. Яна. В одному приміщенні гармонійно співіснують сакрум і профанум. Тут відбуваються концерти, виставки та інші мистецькі заходи, а також меси – костел здійснює духовну опіку над людьми культури та мистецтва.

Базиліка Святого Миколая: вул. Сьвентоянська, 72

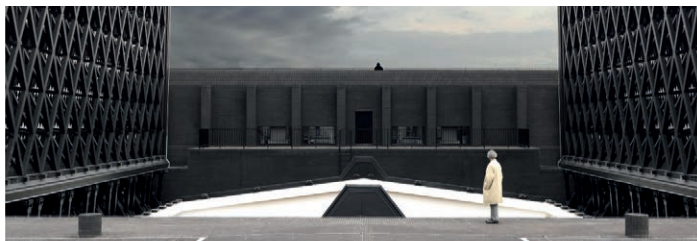
Базиліка Святого Миколая була єдиним готичним костелом, який пощадила Червона Армія під час здобуття міста у березні 1945 року. Завдяки цьому значною мірою зберігся оригінальний інтер'єр святині. Саме у цьому костелі у 1587 році відбулося вручення акту про обрання (елекцію) шведському королеви Сигізмундові, який з цього моменту почав реалізувати свої королівські повноваження як Сигізмунд III Ваза. Найціннішою пам'яткою базиліки є ікона Матері Божої Переможної (XIV століття), яка, згідно легенди, була написана значно раніше і була подарована домініканцям у 1260 році Констанцією – дружиною галицького князя Лева (від його імені походить назва міста – Львів).

Великий Арсенал: вул. Ткацька, 7

Йдемо вулицею, яка змінює свою назву після кожного наступного пересічення з іншою вулицею: Панська, Венглярська, Колодзейська, Ткацька. Навпроти закінчення вулиці Півної (мовою оригіналу Півна) побачимо одне із найбільших архітектурних чудес Гданська – збудовану у стилі маньєризму будівлю арсеналу 1605 року. У XVII столітті тут зберігали зброю, на випадок війни зі Швецією. Але вже тоді арсенал частково виконував роль музею зброї, яку експонували на манекенах. Проте ця зброя утримувалась у хорошому стані, щоби, в разі нападу, її могли використати захисники міста. Нині на першому (польський нульовий або партер) поверсі будинку знаходиться Мистецький Арсенал, в якому можна відвідувати виставки підготовлені студентами Гданської академії мистецтв.

Музей бурштину: Тарг Венгльови, 26

Вулицею Ткацькою доходимо до вул. Длуга – найпопулярніше місце прогулянок Головного Міста. Незалежно від сезону, тут завжди чуємо музику у виконанні вуличних артистів. Повертаємо направо. Проходимо через Золоті ворота (польською Злата брама) і, зробивши кільканадцять кроків далі, зупиняємось біля готичної вежі, яка колись виконувала роль місцевої тюрми, а нині тут знаходиться Музей бурштину. На шести поверхах побачимо як бурштин-сирець – необроблені зразки викопної живиці з різних місць світу, так і твори мистецтва з балтійського бурштину, яким упродовж століть захоплювалися люди, а для Гданська він був джерелом значних доходів. У Катівні – особливому крилі музею – представлені знаряддя тортур. Там можна побачити експозицію, яка ілюструє призначення, яке упродовж століть виконувала Тюремна Вежа, перш ніж стала музеєм.

Гданський Шекспірівський театр: вул. Войцеха Богуславського, 1

Вулиця Войцеха Богуславського приведе нас від Тюремної Вежі до Гданського Шекспірівського театру – одного із найбільш незвичайних закладів культури в Польщі. У масивній, виконаній з цегли, глиби ховається реконструйований дерев'яний інтер'єр давнього Гданського театру XVII століття, над яким знаходиться розсувний дах. У цьому театрі, так само як у театрах Єлизаветинської епохи кінця XVI – початку XVII століть, можна грати при денному світлі, під відкритим небом. У серпні тут проводиться Шекспірівський фестиваль, який збирає артистів і глядачів з усього світу.

Національний музей: вул. Торунська, 1

Підземним переходом під вулицею Подвале Пшедмейске, а далі вулицями Окоповою та Святої Трійці, доходимо до пізньоготичного цегляного будинку, що знаходиться з тильної сторони Францисканського костелу. Тут знаходиться Гданський національний музей, відомий, перш за все, знаменитою колекцією середньовічного мистецтва і галереєю голландського мистецтва. Найціннішим експонатом є «Страшний суд» Ганса Мемлінга. Цей триптих, замовлений нідерландському художникові для флорентійського костелу, в 1473 році був викрадений гданським корсаром Паулем Бенекє і таким чином потрапив до Маріацького костелу. Наполеон Бонапарт викрав його до Лувру (у 1817 році полотно повернулось до Гданська), а у 1945 році, як військовий трофей, триптих став експонатом ленінградського Ермітажу. У 1958 році «Страшний суд» повернуто Польщі і з того часу він знаходиться в експозиції Поморського музею у Гданську, який у 1972 році було перейменовано в Національний музей.

Дім Упгаєна: вул. Длуга, 12

Гданський купець, Ян (Йоганн) Упгаєн, у заповіті заборонив своїм спадкоємцям робити будь-які зміни в облаштуванні його помешкання у представницькій кам'яниці на вулиці Длугій. Обстановка квартири «пережила» воєнне лихоліття. Завдяки цьому можна було надати відвідувачам можливість доступу до єдиного в Польщі (і одного з небагатьох у Європі) Музею міщанських інтер'єрів XVIII століття, який є відділом Музею Гданська.

Торгові ряди: Домініканська площа (Пляц Домініканські), 1

Навпроти Вежі «Яцек» знаходяться Торгові ряди 1896 року – Критий ринок, що був збудований на місці знесеного домініканського монастиря. Під дахом знаходяться ятки з фруктами і продуктами харчування, але навколо ринку знайдемо багато малих закусочних типу streetfood, які користуються великою популярністю серед туристів і молоді, модних пиварень, а також ремісничих майстерень. Це – місце зустрічей молодих людей, де життя вирує до пізньої ночі.

Стежки високо над рівнем

Не дивлячись на те, що Гданськ розташований над морем, приїжджих досить часто дивує ландшафт території, на якій розкинулось місто. Вони очікують плоскої рівнини, що простягається аж до пляжної зони, але на місці бачать, що значна частина міста розташована на залісених, стрімких пагорбах. Один із районів, який має цілком «гірський» характер, є Олива.

Гданський зоопарк: вул. Карвеньська, 3

Оливський Зоопарк – це один із найкращих закладів цього типу у Польщі. Створений у 1954 році. Щорічно він притягує увагу майже пів мільйона відвідувачів. Найбільшою атракцією є види, які вже майже відсутні у природному середовищі, наприклад, антилопа (бонго). Зоопарк – це також ідеальне місце для сімейних прогулянок.

Пагорб «Пахолек»

Вулицею Карвеньскою доходимо до вулиці Спацерової (бл. 10 хвилин). Звідси на вершину ведуть зручні сходи, що проходять через ліс. Поблизу маршруту знаходяться елементи тренажерного залу на свіжому повітрі – драбинки і бруси для вправ. Прекрасний аромат мішаного лісу є нагородою за зусилля, докладені під час сходження на вершину пагорба, що знаходиться на висоті 101,5 м над рівнем моря. На вершині колись височіла мурована спостережна вежа, яку висадили у повітря німці, під час відступу у березні 1945 року. Недавно в цьому місці встановлено металеву, ажурну п'ятнадцятиметрову платформу, яка височіє над кронами дерев. Звідси можна побачити панораму Гданська і досить великий фрагмент узбережжя, а за сприятливої погоди навіть півострів Гель. Пагорб, який колись належав ордену цистерціанців, називали Оливковою Горою. Можливо цим і пояснюється назва цілого нинішнього району Гданська.

Кафедральний собор в Оліві: вул. єпископа Едмунда Новіцкего, 5

Униз спускаємось пологою стежкою, означеною трикутником з чорною крапкою, до вулиці Татшанської, а потім повертаємо вправо та через кілька десятків метрів доходимо до кафедрального собору.

Перший костел постав тут ще у XII столітті, одразу після запрошення до Гданська цистерціанців. Абатство неодноразово зазнавало руйнувань під час нападів поганських прусів, але також і в період війни Гданська з Річчю Посполитою у 1577 році. Тому нинішній вигляд кафедрального собору – це головним чином витвір будівничих XVII століття. В костелі можна побачити багато цінних творів мистецтва, однак, найпрекраснішим його елементом є великий орган збудований у 1788 році. У той час інструмент із 5100 трубок був найбільшим у світі. Донині він імponує не лише розмірами, а й надзвичайно чистим звучанням. Концерти в кафедральному соборі в Оліві – одна із найбільших музичних подій в країні. Щоденно тут можна почути короткі виступи, що супроводжуються показом т.зв. ангельського оркестру, тобто рухомих фігурок ангелів, які пересуваються під час гри органу.

Оливський парк

Одразу за кафедральним собором починається Оливський парк. У саду бачимо старовинні монастирські будівлі у стилі бароко французького типу. Нині в цих приміщеннях знаходиться Етнографічний музей та відділ Гданського національного музею, де зберігається колекція сучасного мистецтва XIX і XX століть. На двох поверхах побачимо одне із найкращих у Польщі зібрань картин майстрів пензля – від Піотра Міхаловського і Яна Матейка, через Яцка Мальчевського і Ольгу Бознаньську, до Едварда Двурніка.

Маршрут «Солідарності»

Гданськ завжди цінував свободу. Навіть у найважчі часи він був відкритим портовим містом, у якому перепліталися культури і мови, куди прибували моряки і купці з далеких країв. Тож нічого дивного, що саме у Гданську постала «Солідарність» – профспілка, яка стала суспільним рухом 10 мільйонів поляків та призвела до політичної трансформації. Перший крок на шляху до повалення комунізму було зроблено саме у Гданську, в серпні 1980 року. Тож пройдімся цим маршрутом.

Костел Святої Бригіди

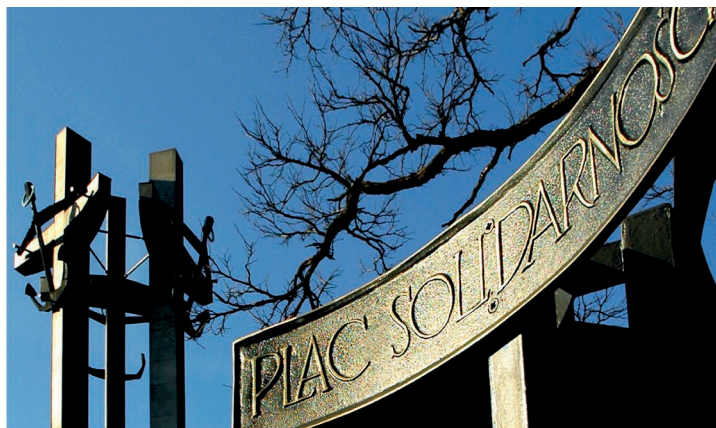
Історія костелу бере свій початок у XIV столітті, коли з Риму через Гданськ везли до Швеції тіло Святої Бригіди – засновниці Ордену Святішого Спасителя. Храм був сильно зруйнований під час Другої світової війни. Відбудували його у 70-х роках XX століття. Він був парафіяльним костелом, який здійснював душпастирську опіку над розташованим поблизу Гданським суднобудівним заводом. Настоятель храму Св. Бригіди, ксьондз Генрик Янковський, у серпні 1980 року сильно підтримував страйкуючих робітників, а після запровадження в Польщі 13 грудня 1981 року воєнного стану опікувався сім'ями інтернованих. Приїжджаючи до Польщі, західні політики (Збігнев Бжезіньський, Маргарет Тетчер) саме тут зустрічалися з Лехом Валенсою – лідером підпільної «Солідарності». Нині в костелі можна побачити багато пам'яток того періоду. Цікавим є також бурштиновий вівтар.

Костел Святої Катерини

Вулицею Катажинкі доходимо до вулиці Райської, повертаємо праворуч. Проходячи далі, минаємо (по нашу праву руку) костел Святої Катерини (польськ. Св. Катажини). Тут знаходиться могила Яна Гевелія. Над скромною надгробною плитою в підлозі біля колони знаходиться обеліск із медальйоном та епітафією, встановлений правнуком найвідомішого гданського астронома. За межами костелу, одразу поруч з головними воротами, бачимо малі дверцята (вважайте на голову – низьке склепіння), які ведуть до Музею гданської науки, колишній Музей баштових годинників (в експозиції 17 годинників, найстаріший датований XIV століттям), а також – по 252 східцях – на оглядову вежу. Зверху побачимо характерну міську забудову та, для контрасту, крани судноверфі. Увага, на оглядовий майданчик ведуть дуже круті, ажурні сходи, тож ця атракція радше не для тих хто боїться висоти. На вежі костелу встановлений найбільший (складається з 50 дзвонів) у Центральній Європі карильйон. Інструмент дивує не лише чистим звучанням, а й вагою – 17 115 кг. Цікавиною музею є встановлений у вежі годинник із найдовшим у світі (майже 32 метри) маятником.

Площа Солідарності

Пройшовши повз Великий Млин – готичну будівлю над каналом Радуні, доходимо до великого перехрестя та повертаємо праворуч у вулицю Пястівські Вали. На розі вулиці стоять фрагменти колишнього муру Гданської судноверфі та Берлінської стіни, які скеровують нас у бік Площі Солідарності. Над нею височіють три 42-метрові хрести з якорями – це Пам'ятник полеглим кораблебудівникам, вбитим Польською народною армією та Громадянською міліцією у 1970 році. Монумент було відкрито в десяту річницю трагічних подій на Узбережжі. Для мешканців міста це місце має символічний характер. У 1982-1988 рр. під пам'ятником відбувалися демонстрації забороненої комуністичним режимом «Солідарності».

Європейський центр Солідарності

Неподалік бачимо величезне крите приміщення, яке зовні нагадує покритий іржею корпус трансатлантичного лайнера. Це Європейський центр Солідарності. Комплекс нагороджений Знаком європейської спадщини та премією Ради Європи «Найкращий музей Європи». Європейський центр Солідарності (ЄЦС) – це центр зустрічей та обміну думками, а також досліджень у галузі проблем соціальної справедливості у світі. Завданням ЄЦС є поширення спадщини «Солідарності». Тут можна подивитися постійно діючу виставку на другому (польський перший) поверсі. В семи залах показано історію виникнення Незалежної самоврядної профспілки (НСП) «Солідарність» і вплив, який цей рух мав на падіння комуністичного режиму Польської народної республіки (ПНР) та народження незалежної Польщі у 1989 році. На першому поверсі (польський партер) містяться зали для експозицій тимчасових виставок, магазин, кав'ярня, ресторан та великий ігровий майданчик для дітей.

Ворота № 2

З Площі Солідарності через Ворота № 2 проходимо на територію, яка колись належала Гданському суднобудівному заводу. Ворота прикрашені прапорами і транспарантами, які нагадують про події, що розгорталися тут у 1980 році.

Історичний зал «БГП»

З правого боку стоїть невисокий будинок із червоної цегли. Тут делегація робітників на чолі з Лехом Валенсою вела переговори з представниками комуністичних властей за результатами яких 31 серпня 1980 року було підписано угоду, на підставі якої, зокрема, стало можливим створення Незалежної самоврядної профспілки «Солідарність». Варто згадати, що у 2003 році Дошку з 21 Гданською вимогою Міжзаводського страйкового комітету було включено ЮНЕСКО до Міжнародного реєстру «Пам'ять світу». У 2014 році історичному комплексу об'єктів Гданського суднобудівного заводу (Зал «БГП» /Безпеки і гігієни праці/, історичним Воротам № 2, Площі Солідарності з Пам'ятником полеглим кораблебудівникам) та Європейському центру Солідарності було присвоєно Знак європейської спадщини (European Heritage Label).

Територія колишнього Гданського суднобудівного заводу

Перейшовши на другий бік вулиці Попелушкі опиняємось на території колишнього суднобудівного заводу, яка нині проходить дуже динамічні зміни, переживаючи інтенсивну перебудову. Варто повернути ліворуч, у вулицю Слюсарську (польськ. Нажендзьовцев), а згодом праворуч, у вулицю Електриків (польськ. Електрикув). Незважаючи на те, що досить великі фрагменти цієї території все ще виглядають ніби на знімальному майданчику постапокаліптичного фільму, саме тут вирує міське життя. В колишніх цехах судноверфі, а подекуди і в зруйнованих, бетонних бараках відкриваються нові клуби, галереї та кав'ярні. На наших очах відбувається нова революція. А коли підніmemo погляд, побачимо крани судноверфі та почуємо звуки роботи молотів і козлових кранів. Адже Гданський суднобудівний, хоча й значно менший за територією, порівняно з 70 – 80-ми роками ХХ століття, надалі працює і додає містові морського характеру.

Надморський (велосипедний) маршрут

Пляж Бжезьно

Один із найпопулярніших Гданських морських курортів. Перші «купальні ванни» встановлювали тут ще на початку XIX століття. Напередодні Другої світової війни Бжезьно могло похвалитися 250-ти метровим дерев'яним пірсом і статусом курорту, що конкурував із розташованим неподалік Сопотом. Нині навколо 130-ти метрового пірсу знаходиться пляж під охороною, який вважається одним із найкрасивіших пляжів на польському узбережжі Балтики. У розпал сезону тут досить людно, зате сюди легко доїхати, майже на самісінький пляж, як міським комунальним транспортом, так і на велосипеді. Тут також великий вибір смажалень риби та кав'ярень.

Морський маяк у Новому Порті: вул. Пшемислова, 6

Проїжджаємо через Парк імені Й.Г. Гаффнера у Бжезьно, а потім уздовж вулиць Красіцького і Оливської добираємось до причалу Портового Каналу. Цегляну 31-метрову вежу морського маяка було зведено тут у 1894 році. З вікна морського маяка 1 вересня 1939 року пролунали одні з перших пострілів Другої світової війни – у бік польського гарнізону на Вестерплатте. З 2004 року сюди можна приходити на екскурсії. Варто також піднятися на гору (останні сходинки треба пройти по вертикальній драбині), у приміщення маяка. З вузької галереї відкривається вид на Гданський порт, Вестерплатте і Гданськ.

Фортеця Віслоуйсьце

Неподалік від маяка має свою зупинку гданський водний трамвай. Взнявши на борт трамваю велосипед, можна припливти під мури історичної фортеці, однієї з небагатьох морських фортець, що збереглися на південному узбережжі Балтики.

Упродовж століть Фортеця Віслоуйсьце стерегла доступ до Гданська, захищаючи місто з боку моря. Серцем форту є готична, циліндричної форми вежа. На її вершині нині знаходиться оглядовий майданчик. Цегляний вінок розбудовувано у розгалужену систему фортифікаційних споруд, які нині частково доступні для відвідувачів. Особливо варто відвідати реконструйований кабінет коменданта. Фортеця Віслоуйсьце неодноразово була ціллю атак та бралася в облогу. В історії Польщі вона вписана як місце прихистку королівського військово-морського флоту у XVII столітті.

Вестерплатте

Велосипедною доріжкою уздовж вулиці майора Генрика Сухарського доїжджаємо аж до місця, що є символом героїчного опору. Це тут, о 4:45 першого вересня 1939 року, розпочалася Друга світова війна. Не дивлячись на абсолютну перевагу німців, обстріли з броненосця «Шлезвіг-Гольштейн» та двох міноносців, бомбардування з повітря, горстка польських військовиків, які охороняли Військовий транзитний склад на півострові, біля впадіння Портового Каналу в море, відбила тринадцять атак. Майор Генрик Сухарський прийняв рішення про капітуляцію Вестерплатте щойно 7 вересня, зрозумівши всю безнадійність сподівань на підмогу та з огляду на поганий стан 50-ти поранених військовиків. Нині на півострові можна подивитися руїни казарм, перетворену в музей Вартівню № 1 та пам'ятник, біля якого щорічно 1 вересня відбуваються заходи, приурочені до річниці вибуху Другої світової війни.

Історичний маршрут

Небагато міст може похвалитися такою кількістю прекрасних історичних об'єктів. Коротка прогулянка кількома вулицями в серці Головного Міста – це довгий шлях крізь багатовікову історію, з її темними таємницями, славетними перемогами і трудовими звитягами поколінь працьовитих мешканців найбільшого, а водночас і найбільш незалежного міста Речі Посполитої.

Золоті ворота

Всупереч назві, Золоті ворота (польськ.: Злата брама) збудовані зі світлого каменю. Декоративний будинок 1612 року відкриває вулицю Длугу – найвідомішу гданську пішохідну зону. На ньому читаємо латинську інскрипцію, що гласить: «У злагоді – малі республіки процвітають, а в незгоді – великі занепадають». Обидва фасади воріт прикрашені скульптурами, що символізують мир, незалежність, багатство і славу (з боку вулиці Венгльови Тарґ), натомість з боку вулиці Длугої: злагоду, справедливість, набожність і розсудливість.

Вулиця Длуга і Длугі Тарґ

Туристичний центр міста. Пішохідна зона, уздовж якої знайдемо магазини, кав'ярні і ресторани, але водночас точно зустрінемо шарманщиків, фокусників, жонглерів та вуличних музикантів. Ретельно відбудований після страшних воєнних руйнувань. Нині тут знову вирує життя і він захоплює багатством фасадів міщанських кам'яниць.

Ратуша Головного Міста: вул. Длуга, 46

Ідучи в напрямку «взятого в облогу» туристами і фотоаматорами Фонтану Нептуна, з лівого боку побачимо колишній будинок Ратуші Головного Міста, в якому нині знаходиться Музей Гданська. Варто піднятись на вежу, з якої відкривається ефектний вид на Длугі Тарг і Маріацький костел. Окрасою вежі є сучасний карильйон із 37 дзвонів. Перший інструмент було встановлено тут 450 років тому, але він був знищений під час штурму міста Червоною Армією у березні 1945 року.

В музеї побачимо експонати, пов'язані з 10-ти віковою історією міста. Особливо цікавими є ретельно відреставровані інтер'єри приміщень, у яких дебатували міські райці та кабінет бургомистра. У Червоній залі можна милувати око склепінням з величними плафонами авторства Ісаака ван ден Блока початку XVII століття. Найвідоміший – «Апофеоз Гданська», ідилічна панорама міста на тріумфальній арці, під якою подають собі правиці гданський патрицій і польський шляхтич.

Двір Артуса: вул. Длугі Тарг 44

Від Ратуші вулиця Длуга розширюється і змінює назву на Длугі Тарг. Перша будівля з лівого боку – це Двір Артуса – історичне місце зустрічей гданської еліти. Тут відбувалися наради керівників купецьких гільдій і міських патриційів, які досить часто супроводжувались сильним пивопиттям. Тут також приймали найвидатніших гостей, зокрема польських королів. Привертає увагу рідкісна своєю оригінальністю кахельна піч висотою одинадцять метрів, що складається з 520 плиток із зображеннями європейських володарів XVI століття. Будинок постраждав під час Другої світової війни. Після відбудови в ньому облаштували відділення Музею Гданська. Нині він також виконує репрезентативну функцію.

Фонтан Нептуна

Статуя відлитого з бронзи короля морів постала навпроти Двору Артуса у 1633 році. Скульптура, що була даниною античної традиції, стала одним із символів Гданська. Спочатку фонтан запускали лише з нагоди якихось подій (треба було заздалегідь наповнити водою резервуари, розміщені на піддашші Ратуші і Двору Артуса). З часу коли в другій половині XIX століття у Гданську почали діяти водопроводи, стало можливим милувати око каскадами води, що били навколо скульптури, упродовж всього літа.

Зелені ворота

Від Фонтану Нептуна ідемо у напрямку річки Мотлава. Це найбільш гамірне місце у Гданську. Навколо розташовані ресторани, сувенірні крамниці, а на вулиці грають музичні гурти та блукають шарманщики. Інколи тут розставляють ятки або влаштовують пленерні заходи.

Перспективу вулиці Длугі Тарґ завершує низка декоративних кам'яниць з широкими воротами, перед якими видно міст через Мотлаву. Вже у XIV столітті у цьому місці були ворота, що вели до міста з набережної Мотлави. Під кінець XVI століття було зведено репрезентативний будинок воріт, який мав бути резиденцією польських королів. Попри те, що володарі Польщі так тут ніколи й не зупинялися, будівля зберегла свій величний характер.

Длуге Побжеже

Проходимо через Зелені ворота і повертаємо ліворуч. Опиняємось на бульварі над Мотлавою. Це було серце колишнього порту Гданська. Сюди пришвартовувалися торговельні судна, що везли товари з усього знаного тоді світу. Нині це місце прогулянок, яке вирує життям і часто-густо заставлене ятками. Тут також розташовані відомі гданські ресторани. По другий бік вулиці Длуге Побжеже, за Островом складів, можна помилувати око Гданською мариною.

«Журавель»

Йдучи від Зелених воріт, бачимо перед собою дерев'яний будинок, який дещо нагадує безкрилий млин. Це відреставрований портовий кран середини XV століття. В середині будинку знаходиться хитрий механізм – дві пари т.зв. топчаків (ходових коліс), барабанів, які приводяться в рух силою людських м'язів. За допомогою цього крана можна було піднімати на висоту 27 метрів вантажі масою до двох тонн. Найчастіше «Журавель» використовувався для перенесення пивних та винних бочок, кам'яного баласту або для встановлення щогл. Нині тут знаходиться відділення Національного морського музею. Увага: вхідні квитки до музею можна придбати у сусідньому будинку – в приміщенні Центру морської культури.

Центр морської культури: вул. Токарська, 21-25

Центр морської культури – це наймолодша частина Національного морського музею у Гданську. Тут можемо придбати вхідні квитки на відвідини усіх чотирьох його відділень, тобто «Журавля», розташованого у приміщеннях колишніх складів на протилежному березі Мотлави (від музею курсує паром), головного відділення музею та судна-музею «Солдек». У сучасній будівлі Центру морської культури побачимо цікаву експозицію на тему мореплавання. Проте справжнім хітом є навчальна зала на першому поверсі, де як наймолодші, так і старші відвідувачі, можуть ознайомитися з принципами дії вітру і хвиль, управління вітрильними човнами, а навіть навчитися в'язати морські вузли.

Вулиця Маріяцька

Повертаємось на кілька десятків кроків від Центру морської культури до воріт, що ведуть до набережної Мотлави у напрямку Маріяцького костелу. Це справжнє царство бурштину. Тут можна купити цінну викопну живицю оправлену в золото або срібло, у каблучках, браслетах, брелках, брошках. У сонячні дні крамниці виставляють прилавки з товарами безпосередньо на вулиці. Варто звернути увагу на величні гаргуйлі (закінчення водостоку) та сходові площадки – кам'яні підвищення перед кам'яницями. Багаті міщани сідали там за трапезу, щоб сусіди та перехожі могли бачити їхні вишукані і дорогі страви, на які були в стані дозволити собі купці.

Маріяцький костел

Вулицею Маріяцькою з боку річки Мотлави доходимо до тильної сторони костелу. Головний вхід знаходиться на протилежній стороні будівлі. Це один із найбільших цегляних костелів у світі, що має кубатуру 155 000 метрів³ та вежу висотою 82 метри. Маріяцький костел будували понад 150 років, починаючи з 1343 року. Донині вдалося зберегти готичну строгість храму, який домінує над Гданським Середмістям. Варто записатися на відвідання вежі (слід іти дещо лівіше від головного входу). Спочатку шлях наверх пролягає по 150 вузьких, кам'яних сходах всередині тісної колони, зате далі ведуть широкі та зручні сходи. Зверху можна побачити також те яким чином будували готичні «кришталеві» склепіння. В храмі є багато цінних творів мистецтва, але найбільше захоплення завжди викликав астрономічний годинник, встановлений у трансепті з лівого боку. Його сконструював у 1464-1470 роках майстер-годинникар Ганс Дюрінґер з Торуня і на той час це був один із найсучасніших часомірів у світі.

Музей Другої світової війни: площа Владислава Бартошевського, 1

Це сучасний музейний заклад, який розповідає про історію війни як про найбільший катаклізм ХХ століття, поєднуючи польську перспективу з досвідом інших європейських народів. Основний акцент зроблено на долі окремих людей, громад і народів, що дає змогу відобразити особливість випробувань періоду Другої світової війни, в ході якої найбільших втрат зазнало мирне населення. Серцем музею є головна виставка, розміщена на рівні 14 метрів під землею, що є однією із найбільших виставок, пропонує увазі відвідувачів різними історичними музеями по всьому світу. Попри сучасні архітектурні вирішення, використані в ході будівництва, будівля музею гармонійно вписується в пейзаж Гданська, «прив'язуючись» масивністю і колористикою до готичних веж та цегляних костелів, що домінують над Головним і Старим Містом.

Молодіжний (велосипедний) маршрут

Історичний центр Гданська залишається за нами. Тепер шукатимемо місце, у яких минуле гармонійно поєднується з майбутнім. Молоде покоління гданьчан не хоче радикально поривати зі своєю спадщиною, однак, творчо видозмінює середовище свого проживання, а також створює нові місця, які захоплюють приїжджих та дають можливість жити по-сучасному і комфортно.

Гарнізон Культури

Квартал вулиць: Шимановського, Словацького, Хшановського і Ал. Грюнвальдзка. Колишні військові казарми, розташовані на земельній ділянці площею 30 гектарів поблизу центру міста, були справжнім викликом для архітекторів. Монументальні будівлі з червоної цегли стали інспірацією для створення сучасного мікрорайону, що ідеально вписується в історичний простір. Серцем мікрорайону є будинок Старого Манежу – колишній майданчик для приборкання коней, де нині знаходиться кав'ярня, місце зустрічей і концертів, а також місцева пивоварня і винарня.

Заспа – Галерея Стінопису

Вулицями братів Левоневських і Гінка добираємось до Заспи – району Гданська з переважаючою висотною житловою забудовою. Мікрорайони з великопанельних будинків, звані мурашниками, росли у Польщі з шістдесятих по вісімдесяті роки XX ст., що загалом сприймалося як запровадження в містах почуття анонімності. Лабіринти висоток без індивідуального характеру відповідали тогочасному баченню соціалістичного суспільства, яке сприймалося як цілісність, а не як спільнота індивідуальностей (особистостей). Самій ідеї, на щастя, виявилось недостатньо і мешканців гданського району Заспа не вдалося перетворити на любителів соціалізму. Навіть навпаки. Саме тут, на вул. Пілотів № 17, у багатоквартирній висотці мешкав Лех Валенса. Монументальні стіни будинків виявились також благодатною основою для мистецтва. В останні роки тут з'явилися багато гігантських експресивних малюнків, які справили, що анонімні блоки отримали свій індивідуальний характер, а житловий мікрорайон став найбільшою польською мистецькою галереєю під відкритим небом і однією з найцікавіших туристичних атракцій Гданська.

вул. Вайделота

Алеєю «Проклятих Солдатів» дійдемо до Балтійської Галереї (польськ.: Галер'я Балтицка) – одного з найбільших торговельних центрів Гданська. Рухаючись далі вулицею Романа Дмовського, а за залізничним вокзалом Гданськ-Вжещ, проїхавши тунелем під колією, доїжджаєм до вулиці Вайделота. Контраст між монументальними будівлями у стилі соцреалізму сусіднього району Заспа та чарівністю красиво відреставрованих столітніх кам'яниць району Вжещ разючий. Вулицю Вайделота, частково перетворено в пішохідну зону, охоче відвідують молоді люди. Тут маса малих кав'ярень і закусочних типу street food. Є сучасні салони-перукарні та модні цирульні, а також маленькі колоніальні магазинчики, що нагадують лондонську вулицю Ноттінг Гілл. Якщо з вулиці Вайделота звернути у вулицю Гражини, дійдемо до площі Вибицького (пляц Вибицькего). Там знайдемо сквер із лавочкою, на якій сидять Гюнтер Грасс (автор) та Оскар – герой роману «Бляшаний барабан». Поряд є фонтан і скульптура малої балерини з ажурною парасолькою.

Ерго Арена: Площа двох міст (Пляц Двух Мяст), 1

Сучасна спортивно-розважальна зала, розташована на межі Гданська і Сопота. Максимально може розмістити одночасно понад п'ятнадцять тисяч глядачів. Окрім легкоатлетичних змагань, гандбольних та волейбольних матчів, тут відбувається також багато розважальних концертів. На Ерго Арени виступали, зокрема, «Оззі» Осборн, Леді Гага, Стінг та «Айрон Мейден».

Стадіон Енерга Гданськ: вул. Поколінь «Лехії Гданськ», 1

Вулицею Конрада Валленрода доїжджаємо до вулиці Лелевеля, а потім, уздовж вулиць Міцкевича, Кохановського та Нарвіцької, дістаємось помітного вже здалеку об'єкта, що нагадує велику брилу бурштину. Стадіон Енерга Гданськ – це одна з арен, на якій відбувалися матчі УЄФА Євро 2012, а нині – спортивно-рекреаційний центр Гданська. Саме тут відбуваються концерти світових зірок естради, великі матчі та заходи, але також у повсякденному житті можна скористатися широкою рекреаційною офертою. Тут є картинговий іподром, парк батутів, банджі-джампінг, зіплайн або тиролька, доріжка для катання на роликівих ковзанах та багато інших атракцій.

Маршрутом природи

В межах території міста можна знайти виняткові місця, де пріоритет має природа. У вируючому життєм Середмісті, кружляючи викладеними бруківкою вуличками, в тіні історичних кам'яниць, можна легко забути, що Гданськ – це, перш за все, приморське місто. Тому варто вибратися на східні окраїни мегаполісу, щоби вдихати насичений життєдайним йодом морський бриз та спілкуватися із незайманою природою.

Західні Грки (польськ.: Гуркі Заходне)

Взимку 1840 року льодовий затор призвів до того, що підняті води Вісли прорвали смугу суші, відділивши річку від Балтики. Так постала Вісла Сьмяла, яка визначила межу між районом Гданська, що зветься Стогі (польськ.: Стогі) та Собешевським островом. Це надзвичайно мальовниче місце, яке стало польською столицею вітрильного плавання, коли в Західних Грках було створено Національний центр вітрильного спорту. На спокійних водах, що з'єднують Мертву Віслу з Гданською затокою, наймолодші яхтсмени тренуються під наглядом інструкторів. В марині пришвартовуються яхти з усього світу. Ті, хто має ліцензію яхтсмена, можуть взяти в оренду вітрильник човен (яхту) або ж завербуватися на рейс уздовж унікального узбережжя Собешевського острова.

Собешевський острів – Пташиний Рай

Проїхавши міст автодороги № 501, що з'єднує материк із Собшевським островом, повертаємо ліворуч та їдемо вулицею Надв'іслянською до самого кінця. Залишаємо машину на автостоянці і в подальший шлях рушаємо пішки. Піщана доріжка розходиться. Вліво, уздовж берега Вісли, простягається вузька стежка, що веде до греблі, яка відділяє води річки та зарослого очеретом озера. Коли ж підємо стежкою, що веде вправо, увійдемо на територію природного пташиного заповідника «Пташиний Рай». Це омріяне місце не лише для орнітологів. Тут можна побачити понад двісті видів птахів, зокрема кричків та куликів (сивок). Справляють також враження зграї качок і мартинів, що інколи нараховують навіть до ста тисяч птахів. Красивий ліс, що росте на піщаних дюнах, звучить цвірінканням, стуканням, погукуванням та шелестом крил. Піщана стежина веде нас уздовж малих натуральних водних резервуарів аж на самісінький пляж.

Пляж «Собшевський»

Найбільш віддалений і незайманий серед гданських пляжів. Хоча поглянувши ліворуч ми прекрасно бачимо портові крани, навколо нас є лише тиша, світлий пісок і лише там і сям можна помітити пляжників, що спацерують. Саме тут маємо найкраще місце для того, щоб, після штормової ночі, вдатися на пошуки викинутого на берег бурштину. Навіть у теплі, літні дні, коли пляжі у районі Стоги чи Бжезьно переповнені, узбережжя Собшевського острова дає змогу відпочити від натовпів.

Природний заказник «Мартинів острівок» (польськ.: «Мевя лаха»)

Найбільш віддалена частина Собшевського острова, яка зі сходу омивається течією Прокопу Вісли (польськ.: Пшекоп Вісли), а з півночі – хвилями Балтики. Місцевий пляж облюбували для себе тюлені. Найбільше нараховували їх тут – 160, але мало не щоденно вилежуються в цьому місці не менше тридцять тюленів. Навколо кружляють поодинокі крички. Вся територія взята під охорону, однак, через заповідник проходить стежка. Також є оглядові платформи. Терен гирла Вісли щорічно виглядає інакше, оскільки річка несе пісок, завдяки якому постають нові острівки (польськ.: «лахи»), а зимові шторми змінюють берегову лінію. Подібно до «Пташиного раю», «Мартинів острівок» є місцем, яке очоче відвідують зграї перелітних птахів, які навесні мігрують на північ, а восени – у напрямку більш теплих країв.

Гданськ

1. Ерго Арена
2. Кафедральний собор в Оливі
3. Оливський парк
4. Пагорб «Пахолек»
5. Гданський зоопарк
6. пляж у Бжезьно
7. Заспа – Галерея стінопису
8. Стадіон Енерга Гданськ
9. Морський маяк у Новому Порту
10. Фортеця Віслоуйсьце
11. Вестерплатте
12. Гарнізон культури
13. вул. Вайделота
14. Гданська Судноверф
15. Європейський центр Солідарності
16. Пам'ятник полеглим кораблебудівникам
17. Ворота № 2 Гданської судноверфі
18. Центр «Гевеліанум»
19. Костел Св. Катажини
20. Центр Св. Яна
21. Судно-музей «Солдек»
22. Національний морський музей
23. «Журавель»
24. Музей Другої світової війни
25. Маріацький костел
26. вул. Маріацька
27. Ратуша Старого міста
28. Торгові ряди
29. Великий Арсенал
30. Базиліка Св. Миколая
31. Костел Св. Бригіди
32. Музей Бурштину
33. Золоті ворота («Злота брама»)
34. Дім Упгагена
35. Ратуша Головного Міста
36. Двір Артуса
37. Фонтан Нептуна
38. Зелені ворота
39. Гданський Шекспірівський театр
40. Національний музей («Страшний суд», Г. Мемлінг)
41. Національний центр вітрильного спорту (Гуркі Заходнє)
42. Собшевський острів

Карта туриста – Ваш ключ до міста!

Любите подорожі та екскурсії? Любите історію та хочете пізнати культуру давнього Гданська? Плануєте відпустку з сім'єю і шукаєте атракцій для наймолодших? А може маєте бажання активно провести вільний час у Гданську? Якщо до того ж Ви не дуже любите заморочуватися з приводу «правильних» проїзних автобусних квитків – є варіант зручного для Вас вирішення питання – це Карта Туриста! Завдяки одному із приведених у відповідність до Ваших очікувань та потреб пакетів, Ви зможете зекономити на екскурсіях навіть до 50%!

Більш детальну інформацію можна знайти на сайті:

www.kartaturysty.visitgdansk.com

Шукаєте інформацію про атракції у Гданську, базу нічлігів та гастрономії, міський комунальний транспорт чи розваги? Про все це можна довідатись в одному з центрів Туристичної Інформації:

Гданський центр туристичної інформації

вул. Длугі Тарг, 28/29, тел. +48 58 301 43 55

Туристична інформація в торговому центрі Медісон

ul. Rajska 10 (вул. Райска, 10)

Аеропорт ім. Леха Валенси

вул. Словацького, 200, тел. +48 58 348 13 68

Брама Вижинна

вул. Вали Ягеллонське, 2а, тел. +48 58 732 70 41

РТТК (Польське туристично-краєзнавче товариство) / Гданське відділення

вул. Длуга, 45, тел. +48 58 301 91 51

 @gdansk

 @gdansk_official

Видавець:

Гданський Міськвиконком, Бюро забезпечення роботи президента / Гданська туристична організація
e-mail: bp@gdansk.gda.pl www.visitgdansk.com www.facebook.com/gdansk

Текст:

Магдалена і Сергіуш Пінкварт

Переклад:

Іван Козловський

Головний консультант:

Александр Масловскі

Світлини:

Мацеж Ніцгорскі, Станіслав Складановскі, Патрик Косьмідер, Івона Ковальска, Мацей Шаєвскі, Марцін Перожиньскі, Гжегож Мерінг, Роберто Польче, Давід Лінковскі, Якуб Гловала, Яцек Квятковскі, Матео Піацца, Лукаш Унтершютц, Марек Ангель, архів: Морський маяк Новий Порт, архів: «Гевеліанум», архів: Музей Гданська, архів: Європейський центр Солідарності, архів: ВРКіММ, Миколай Буяк

Дякуємо нижченазваним установам і організаціям за надання світлин:

Морський маяк – Гданськ Новий Порт, Європейський центр Солідарності, Гданський Шекспірівський театр, АТ «Міжнародний Гданський Ярмарок», «Гевеліанум», Національний центр вітрильного спорту, Музей Гданська.

